

Virussen en vaccinatie

Er zullen weinig onderwerpen zijn die de medische wereld de afgelopen jaren meer hebben beziggehouden dan virussen en vaccinatie. Voor de meesten van ons voelt de coronapandemie alweer lang geleden. Toch zijn er nog vele patiënten die dagelijks met de gevolgen kampen. In Nederland zijn er naar schatting circa 240.000 patiënten met aanhoudende klachten na COVID-19. Daarvan hebben 90.000 mensen dusdanige klachten dat zij ernstige beperkingen ervaren in hun deelname aan de samenleving.

De oorzaak van deze klachten blijft nog grotendeels een raadsel. Post-COVID heeft veel overeenkomsten met andere postinfectieuze/postvirale aandoeningen, zoals klachten gerapporteerd na de ziekte van Lyme en Q-koorts. Ook zijn er veel overeenkomsten met myalgische encefalomyelitis/chronisch vermoeidheidssyndroom (ME/CVS) en Postural Orthostatic Tachycardia Syndrome (POTS). De gemene deler van deze aandoeningen is dat ze grote impact hebben op de kwaliteit van leven van patiënten, maar dat we weinig begrijpen van de onderliggende oorzaken. Evidence-based behandelingen zijn daarom schaars of afwezig.

We weten meer niet dan wel. Toch zijn er hypothesen genoeg. De trigger ligt voor de hand met een infectie met SARS-CoV-2 als startpunt. Vanaf daar lijken veel verschillende mechanismen een rol te spelen, met het immuunsysteem als centrale spil. Aanhoudende viruspersistentie, dysregulatie van het immuunsysteem (waaronder reactivatie pathogenen,

onvoldoende SARS-CoV-2-antistoffen en autoantistoffen), dysbiose, endothele dysfunctie (leidend tot microstolsels), mitochondriale dysfunctie en autonome dysfunctie zijn de meest beschreven en onderzochte hypothesen. Tot een sluitend beeld van de oorzaak leidt het nog niet, wel biedt het aanknopingspunten voor verder onderzoek naar de pathofysiologie en potentiële behandelingen.

Het onderzoek naar potentiële behandelingen van post-COVID richt zich op een breed scala aan middelen. Sommige hebben een duidelijke link met de genoemde hypothesen voor de oorzaak: bij bijvoorbeeld vaccinatie en virusremmers is de link met virale persistentie duidelijk aanwezig. Verder is er momenteel veel aandacht voor SSRI's, hyperbare zuurstof en (lage dosis) naltrexon. Onderzoek zal moeten uitwijzen of deze middelen daadwerkelijk soelaas kunnen bieden voor patiënten met post-COVID.

Het veld van post-COVID is snel in beweging en vertoont op een bepaalde manier ook veel overeenkomsten met de eerste maanden van de coronapandemie: veel is onzeker, nieuwe informatie komt (soms te) snel beschikbaar en believers van bepaalde theorieën dragen hun ideeën via social media met veel overtuiging uit. Juist dan is objectieve berichtgeving van belang. Het IVM voorziet daarom in een maandelijkse update over post-COVID, gericht op zorgverleners. Het Coronanieuws kunt u als audiovisueel journaal bekijken op YouTube en onze website en de

integrale tekst is te downloaden en te lezen via www.ivm.nl. Graag houden wij u op de hoogte van de nieuwe ontwikkelingen en handvatten om deze patiëntengroep de beste zorg te bieden.

Marloes Dankers

Manager projecten en overheid
Instituut Verantwoord Medicijngebruik

Het IVM is een neutrale organisatie die kwaliteit, veiligheid en betaalbaarheid van het geneesmiddelengebruik verbetert. Het IVM doet dat door beleid en wetenschap te vertalen naar praktische handvatten voor iedereen die in de dagelijkse praktijk met medicijnen te maken heeft. Wilt u op de hoogte blijven van nieuwe uitzendingen van het Coronanieuws? Bekijk de journaals via de QR-code en abonneer u op ons YouTube-kanaal @Medicijngebruik of de Medicijnjournaal update op onze website.

Instituut
Verantwoord
Medicijngebruik